

12.3.2008

ועדה לפי סעיף 44(א) לפקודת הרופאים (נוסח חדש) התשל"ז - 1976לכבוד
שר הבריאות

כב' השר,

בענין :

ד"ר י. ברלוביץ, המשנה (בפועל) למנהל הכללי של משרד הבריאות
באמצעות בא-כחו עוה"ד יהונתן ברג
לשכת היועצת המשפטית, משרד התובע הראשי
משרד הבריאות, ירושלים
הקובל

-נגד-

ד"ר אלה רום, רופאה מורשה, [REDACTED]
ד"ר מיכאל רום, רופא מורשה, [REDACTED]
באמצעות באת-כחם עוה"ד ארנה לין, רחוב קויפמן 4
בית שרבוט, תל-אביב 68012 - הנקבלים

הנדון : דין וחשבון לפי סעיף 44(ה) לפקודת
הרופאים [נוסח חדש] התשל"ז-1976

1. בתאריך 19 באוקטובר 2003, הגיש הד"ר י. ברלוביץ, המשנה (בפועל) למנהל הכללי של משרד הבריאות, (להלן "הקובל"), לשר הבריאות, קובלנה נגד שני הרופאים הד"ר אלה רום והד"ר מיכאל רום, (להלן "הנקבלים"), על פי הוראות סעיף 41(5) לפקודת הרופאים [נוסח חדש] התשל"ז-1976, (להלן "הפקודה") בכך-

שהם הורשעו בעבירה פלילית שלא לפי הפקודה;

2. העובדות שברקע הרשעת הנקבלים, פורטו בתמצית בפסק הדין של ביהמ"ש המחוזי, כפי שיפורט עוד להלן-

ד"ר אלה רום (להלן המערערות) וד"ר מיכאל רום (להלן המערער), הינם בעל ואשה (להלן המערערים), רופאים במקצועם, אשר עלו ארצה מרוסיה בשנת 1991.

פרופ' שנקר, המכהן כיו"ר ועדת בחינות לרישוי וסטאז' של רופאים (להלן הועדה) וכן אחראי על הכנת טפסי הבחינות (להלן : הבחינה), העסיק את המערערות בתרגום הבחינות, לשפה הרוסית והדפסתן.

המערער, בעלה של המערערות, סייע לה בעבודתה, במספר הזדמנויות, בידיעתו והרשאתו של הפרופ' שנקר.

עבודתם של המערערים בוצעה על גבי המחשב, במשרדו של הפרופ' שנקר בביה"ח הדסה בירושלים, תוך פיקוח קפדני שלו ושל מזכירתו, הגב' ציפי מזמור, לכל יוצא חומר "רגיש", הרלבנטי לבחינה, מחוץ למשרד.

האישומים (לגבי הנקבלים) מתייחסים להעברת העתקים של הבחינה, ע"י המערערים לנבחנים אשר אמורים להיבחן במועדים 14.1.94 ו- 14.7.94....

כמו כן הד"ר מיכאל רום הורשע בנסיון לשידול עד לקבל דבר במירמה;

3. מתחילה, הורשעו הנקבלים; ביום 14 בספטמבר 2000, בבית משפט השלום בתל-אביב-יפו, בתיק תפ 012464/97, בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, גניבה בידי מורשה ושידול לביצוע עבירת מרמה בנסיבות מחמירות; וביום 1 באפריל 2001 גזר בית המשפט על הד"ר אלה רום 2 חודשי מאסר אשר ירוצו בעבודות שרות, על הד"ר מיכאל רום 6 חודשי מאסר אשר ירוצו בעבודות שרות, ועל כל אחד משני הנקבלים נגזרו 12 חודשים מאסר על תנאי אותם לא ירצו הנקבלים, אלא אם יעברו תוך 3 שנים מיום גזר הדין עבירה בה הורשעו;

4. על הכרעת הדין הנזכרת, ערערו הנקבלים, על ההרשעות בלבד, בפני בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בתיקים עפ 071103/01 ו- עפ 071105/01, כנוצר לעיל, ולאחר ששני תיקי הערעורים אוחדו, הוחלט ביום 22 ביולי 2003, בערעור, על בסיס דיון - (במובאות הבאות מכונים הנקבלים "המערערים") :

"... אשר על כן הוחלט כדלקמן :

לזכות את המערערים מעבירות של גניבה בידי מורשה; ולהרשיעם בעבירות של הוצאת מסמך ממשמורת בניגוד לסעיף 267(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

יתר חלקי הכרעת הדין יישארו על כנם.

לענין העונש : לא הוגש ערעור על העונש, וכיוון שהשינוי היחיד בפסק הדין הוא המרת סעיף אישום הרי שאין בכך כדי להפחית מחומרת המעשה, והענישה תישאר על כנה."

5. בעקבות פסק הדין של בית המשפט המחוזי, פנו, הן פרקליטות המדינה והן הנקבלים לבית המשפט העליון, כל צד בנפרד, בבקשה למתן רשות ערעור;

שתי הבקשות נדונו ונשמעו כאחת, בתיק משולב רע"פ 11066/03 ו-רע"פ 2160/04, וביום 28.5.2007 נתן בית המשפט העליון פסק דין שבסיכומו קבע : (במובאה הבאה, מכונים הנקבלים "המשיבים") :

"...ה. (1) ולאחר כל אלה עלינו ליתן רשות ערעור בהסכמה לבקשת המשיבים בנקודה אחת, והיא כי משלא נעתרנו לבקשת המדינה, נותרה על כנה המרת סעיף האישום על ידי בית המשפט המחוזי מעבירת גניבה על ידי מורשה לעבירת הוצאת מסמך ממשמורת לפי סעיף 267(א) לחוק, שהיא עבירת עוון. לפיכך תומר בהתאמה הרשעת המשיבים בעבירת קשירת קשר לביצוע פשע לעבירת קשירת (קשר) לביצוע עוון, קרי, במקום סעיף 499(א)(1) עסקינן בסעיף 499(א)(2), שההבדל ביניהם הוא בעונש המירבי (שבע שנים מול שנתיים). במקרה דנא לא תהא לכך השפעה על העונש, שנגזר בעבודות שירות ואין מקום לשנותו.

(2) אנו נותנים איפוא רשות ערעור למשיבים (המבקשים ברע"פ 2160/04) בנקודה זו, דנים בבקשה כאילו הוגש ערעור על פי הרשות שניתנה, ומקבלים את הערעור כך שההרשעה תומר לפי האמור לעיל. בכל יתר העניינים, כאמור, איננו נעתרים לבקשות רשות הערעור."

6. בעקבות הקובלנה הנ"ל, ועוד לפני מתן פסק הדין של בית המשפט העליון, כנזכר, מינה אותנו שר הבריאות, להיות ועדה שתדון בה על פי הוראות סעיף 44 לפקודה.

הועדה התכנסה לשיבה פומבית ראשונה ביום 10 באוקטובר 2004, עוד לפני פסק הדין של בית המשפט העליון;

בישיבה ראשונה זאת יוצגו הנקבלים על ידי עוה"ד דגני ומריה מזאוי מרחוב הלל יפה 23 חדרה;

נוכח המידע שהיה לוועדה באותה ישיבה ראשונה, הציגו הצדדים את עמדותיהם, לאותו מועד, והועדה החליטה לעכב את המשך דיוניה עד לקבלת החלטה סופית של ההליכים המשפטיים בעניינם של הנקבלים;

עמדת הנקבלים הוגשה בכתב שהיה ערוך לשיבה הנזכרת ליום 10.10.2004 כשלכתוב, הוסיף עו"ד דגני דברים בעל-פה:

שני הנקבלים עבדו כרופאים ברוסיה, ועד כה עבדו בישראל עשר שנים, ללא תלונה מקצועית-רפואית כלשהי;

במערכות הבחינות והשאלונים בישראל היו מקרים רבים מאד של "דליפת שאלות", וכן היו מקרים רבים שנבחנים נתפסו מעתיקים בבחינות, ובתי המשפט לא קבעו כי "העתקה בבחינה" הינה עבירה נגד המוסר;

באשר לשני הנקבלים, הד"ר מיכאל רום והד"ר אלה רום, נקבע בערעור על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כי אין לראות המעשים המיוחסים לנקבלים "גניבה";

ברשות הועדה פנה אליה הנקבל הד"ר מיכאל רום, בדברים:

את לימודי הרפואה הוא סיים במוסקבה בשנת 1982, ולאחר שעלה לישראל עם אשתו הד"ר אלה רום, ולאחר שעבר קורס הכנה בבית החולים בילינסון, הוא עבר בשנת 1992 מבחן לרישוי רופאים, וקיבל, תחילה רשיון זמני, ואחר כך רשיון קבוע;

עמדתו העקרונית היא נגד העתקות בבחינות, והוא מעולם לא תמך בהעתקות;

לא הוא ולא אשתו, לא עשו את המעשים שמייחסים להם, הם מכחישים את העובדות שנטענו כלפיהם, והם מצפים לזיכוי מלא;

7. לאחר פסק הדין של בית המשפט העליון, כאמור, ועם התגבשות הרשעת שני הנקבלים על פי חוק העונשין, בעבירות של "הוצאת מסמך ממשמורת" וכן של קשירת קשר לביצוע עוון, וכן, הרשעת הד"ר מיכאל רום בנסיון לשידול עד לקבל דבר במירמה - התחדש, ביום 13 בפברואר 2008, הדיון בקובלנת הקובל, כשהנקבלים מיוצגים על ידי עוה"ד אורנה לין;

בראשית הדיון המחודש, ביקש בא-כח הקובל לתקן את הקובלנה תוך התאמת האמור בה, לסעיפי ההרשעה בפועל בהם הורשעו הנקבלים בעקבות פסקי הדין של בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון, כנזכר;

אחר הדברים האלה, אישרה באת כח הנקבלים כי אכן יש לראות את הנקבלים כמי שהורשעו שלא על פי הפקודה כאמור בסעיף 41(5) לפקודה;

קביעת באת-כח הנקבלים, כאמור, הוערכה על ידי הועדה כהודאה בעובדות ובאישומים שבקובלנה כפי שתוקנה, ובעקבותיה הכריזה הועדה על הרשעת הנקבלים על פי הקובלנה המתוקנת;

עמדות הצדדים וסיכומיהם, לקראת המלצת הועדה

.8

עמדת עוה"ד יהונתן ברג בא-כח הקובל

בתי המשפט קבלו כעובדה כי הנקבלים הפיצו בין המעומדים לבחינות הסמכה לרפואה, טפסים שיכלו לאפשר למועמדים אלה לעבור את המבחן במרמה, ולהכשיר מועמדים אלה להיות רופאים, גם אם אין בטחון שהיו ראויים לכך;

העכוב בדיוני ועדה זאת נגרם בשל ההליכים שהנקבלים נקטו בערעור ובבקשה לערעור נוסף;

מעשי הנקבלים עלולים לערער את בטחון המטופלים בכשירות הרופאים המטפלים בהם וברמתם המקצועית, וכן יש בכך פגיעה חמורה בתדמית מקצוע הרפואה;

עמדת הקבילה במקרה זה היא כי המלצת הועדה צריכה להיות לביטול רישיונם של הנקבלים - לצמיתות;

בתשובה לשאלת הועדה, הודיע בא-כח הקובל כי במשרד הבריאות אין רישומי הערות משמעותיות או תלונות נגד הנקבלים;

עמדת עוה"ד אורנה לין באת-כח הנקבלים

עמדת-באת כח הנקבלים הוצגה בעל-פה בפני הועדה והוגשה גם בכתב "ריכוז הטיעונים"

לאחר שלשת שלבי הדיונים, הרי שמבחינה משפטית הנקבלים הורשעו בעבירות של עוון בלבד ולא בפשע, ואף זוכו מחלק מהאישומים, שמתחילה הואשמו בהם;

למעט העבירות שביסוד הקובלנה, יש לנקבלים עבר נקי, מבחינה פלילית ומבחינה משמעתית;

להשלמת תמונת הרקע לגבי הנקבלים, בקשה באת כחם לציין כי אחד מעדי התביעה חזר בו מעדות מרשיעה שהעיד קודם לכן, כמו כן הודיעה כי הנקבלים סיימו והשלימו לרצות בפועל את עונשי עבודות השרות שהוטלו עליהם בבית משפט השלום;

ההתרחשויות בהם מטפלת הקובלנה ארעו לפני כארבע עשרה שנים - בשנים 1993-1994; תקופת זמן כזאת צריכה לזכות את הנקבלים בהגנה מן הצדק; לא מוכר לבאת-כח הנקבלים כי הופעל אמצעי המשמעת של התליית רשיון של רופא, אחרי עבור ארבע עשרה שנים מהארוע הנבדק;

מבחינה ציבורית, התכלית המשמעתית נתמלאה לאחר שהיתה התייחסות למעורבים אחרים בפרשה, כשחלקם אף לא הועמדו לדין משמעתי, וחלקם נבחנו מחדש;

כלפי הנקבלים לא עומד החשש שיש פגם בידעיותיהם, או בהכשרתם הרפואית-מקצועית, כי הרי הם למדו נבחנו ועברו את הנדרש כדין. - ועם כל זאת הם נענשו, בדרך מנהלית וללא משפט, בעיכוב קידומם המקצועי ובמניעת אפשרות להגיע לדרגה של מומחיות, ולמעשה הינם מצויים בהקפאה מקצועית כבר 14 שנים, תוך פגיעה משמעותית בכושר ההתפרנסות;

אין מקום לשקול אפילו התליית הרשיון ליום אחד ואין לנקוט בהליך של "יקב הדין את ההר", משום שהדבר יפגע בעבודות העכשוויות של הנקבלים ברמה הירודה של הכנסה כיום הזה;

ביטול רשיון המוחזק בידי רופא - חמור מאי הענקה ראשונית של רשיון, לפיכך ראוי להזהר בנקיטת צעד חריף כזה;

זכותם של הנקבלים להאבק על חפותם; לפיכך קרה כי מיצוי זכות זאת הוא שגרם לעכוב בהמשך הדיון בקובלנה הנוכחית;

נוכח חלוף השנים הרבות מאז ביצוע המעשים הנטענים כנגד הנקבלים; נוכח העונשים פליליים שהוטלו על הנקבלים ואשר הנקבלים כבר ריצו אותם;
ונוכח הענישה המנהלית, החברתית והכלכלית המתמשכת כלפי הנקבלים זה ארבע-עשרה שנים -
בקשת הנקבלים היא כי המלצת הועדה לא תחרוג מעבר לנוזיפה משמעתית בלבד;

9. עמדת הועדה, דיון והמלצה

גם אחרי עבור יותר מעשור לאחר הארועים שנדונו בוועדה, יצרו ארועים אלה אצל הועדה דריכות בדאגה לציבור המטופלים ולמקצוע הרפואה;

מקובלת על הועדה הערכת בית משפט השלום בפסק דינו לגבי השלכות אפשריות ממעשי הנקבלים -

"...אם בדרך כלל העתקת בחינות נושק לתחום המוסרי-אתי, הרי ככל שהדבר נוגע להעתקת בחינות הסמכה לרופאים עתידיים, קיימת סכנה ממשית ומיידית, שאדם שאינו כשיר לשמש רופא בישראל, יקבל רשיון לעסוק ברפואה ועלול לסכן בכך את בריאותם, שלומם וחלילה חייהם של בני אדם. חומרת המעשים מדברת בעד עצמה ומחייבת את ביה"מ להעביר מסר ברור וחד שצריך לבוא לידי ביטוי בעונש הולם וחמור..."

מעשי הנקבלים, אשר הוגדרו על ידי בית המשפט המחוזי כ"מסירת מידע על תוכנו של בחינות הסמכה לרפואה לנבחנים, באופן שיש בו כדי להטות את תוצאות הבחינה" -
מעבר להיותם ברי ענישה פלילית, מצדיקים, מעצם הפגימה המוסרית החמורה שבהם -
נקיטת צעדים משמעתיים למניעתם;

לדעתנו, יש לראות בתגובה המשמעתית על פי פקודת הרופאים, הליך של התגוננות הציבור וכלל המערכת מפני חשש של נסיון חוזר מצד הנקבלים או מצידם של עמיתים, ליצור אפשרות של הערמה על המערכת הבוחנת את כשירות פרחי הרפואה, לפני הענקת הרשיון, למועמדים למקצוע, לטפל בזקוקים למזור ומרפא;

אף לאחר ההקלה הפורמלית-משפטית בהערכת מעשי הנקבלים, נראה לוועדה כי פעילות שנעשתה במודע ובמתכוון על ידי הנקבלים, להטיית תוצאות בחינות הסמכה לרפואה, יש בה פגימה מוסרית מובנית, מעבר לסיכון הבריאותי שטמון בה;

עם כל זאת, כלל טיעוני באת-כח הנקבלים, וביחוד עבור השנים הרבות, והמשקל שאנו נותנים ל"ענישה" המנהלית הננקטת כלפי הנקבלים זה ארבע עשרה שנים, אשר גררה מצוקה כלכלית מהותית, דעתנו היא כי התגובה המשמעתית ההולמת יכולה להיות ברמה של התליית הרשיון, ולא בביטולו;

הננו ממליצים, איפוא בפניך שר הבריאות כי תתלה את הרשיונות של
הד"ר אלה רום ושל הד"ר מיכאל רום לשתי שנים על מעשי ההערמה שנקטו בו
כלפי במערכת בחינות ההסמכה לרופאי - וכהגדרת בית המשפט המחוזי,
בערעורם - ב"מסירת מידע על תוכן של בחינות הסמכה לרפואה לנבחנים,
באופן שיש בו כדי להטות את תוצאותיהם (ב) בחינה".

המלצתנו זאת נראית לנו ראויה שקולה ומאוזנת, כפעילות ההגנתית-
משמעתית הנדרשת לשמירה על בריאות הציבור, ועל כבוד מקצוע הרפואה.

ניתן היום.....

עו"ד יעקב לוי
נציג היועץ המשפטי
לממשלה

ד"ר אלבו ג'ק
נציג הסתדרות הרופאים

פרופ' פיטר ורדי
יו"ר